

QUADERNS GADESO

ANÀLISI DE LA REALITAT SOCIOECONÒMICA DE LES ILLES BALEARS. N° 82 (EXTRA ELECTRÒNICO). NOVIEMBRE 2006

¿TOTS?

El nostre sector turístic té com un dels seus objectius implicar al conjunt de la ciutadania a la nostra activitat bàsica. Per això es fan campanyes com "El turisme som tots". Però, ¿som realment tots? Els ciutadans i ciutadanes de la nostra comunitat, ¿perceben l'activitat turística com a beneficiosa pel conjunt de la societat i per la seva economia domèstica?

A aquest número de *Quaderns Gadeso* presentam no només l'opinió genèrica de la ciutadania envers l'activitat turística, sinó també una anàlisi més acurada dels seus aspectes positius i negatius, així com les propostes per a millorar el sector.

Al mateix temps, incloem un nou capítol que tindrà continuació a properes investigacions: conèixer la "valoració social" que donen els ciutadans i ciutadanes a la seva possible dedicació professional a l'activitat turística, així com, en el seu cas, quins són els indicadors que poden condicionar la seva opinió negativa.

La realitat és que, fins i tot reconeixent que l'activitat turística és font del nostre benestar econòmic, la majoria de ciutadans es manifesten preocupats pels seus impactes territorials, que poden arribar a condicionar la competitivitat econòmica del sector i, en darrer terme, hipotecar les rendes personals i familiars.

Desgraciadament, no pareix que el sector hagi sabut (o pogut) trasmetre al conjunt de la ciutadania un projecte de futur que sigui capaç de satisfer-nos a tots. Continua essent una assignatura pendent.

www.gadeso.org

DEBAT CIUTADÀ (IX)

OPINIÓ SOBRE EL TURISME (II): LLUMS I OMBRES

A la taula adjunta presentam el percentatge d'opinions positives de la ciutadania de la nostra comunitat envers l'activitat turística, comparant aquests resultats amb els corresponents a l'any passat (*Quaderns Gadeso* n° 62, novembre 2005). És important destacar que el percentatge restant no té perquè ser necessàriament negatiu. De fet, les opinions negatives giren entorn un 25% i les indiferents al voltant del 13%.

Com es pot comprovar, al conjunt de les Balears i a totes les illes, es considera que el turisme és positiu per a la nostra comunitat. Més encara, en tots els casos el nivell d'opinions positives ha augmentat respecte a l'any 2005. L'opinió més positiva correspon, igual que l'any passat, a Eivissa i a Formentera per raons no idèntiques, tal i com s'observarà a l'anàlisi posterior. L'índex menys

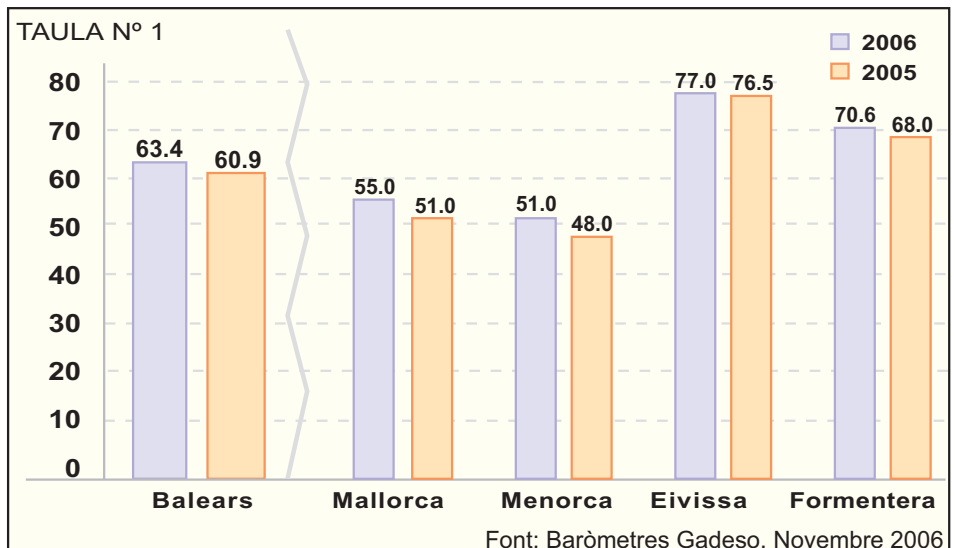
elevat correspon a Menorca, encara que aquest sigui positiu. Mallorca es situa a una posició intermitja. En principi, aquesta dada és positiva.

És molt possible que aquesta millora d'opinions positives es deu fonamentalment a que la darrera temporada turística es pot considerar en el seu conjunt com a bona, especialment en el referent al número de visitants (QG n°81, novembre 2006).

No obstant, una anàlisi més acurada, tal i com es presenta a les pàgines següents, ens permet percebre el turisme des d'una doble perspectiva: si el tassó és mig ple o és mig buit.

En definitiva, el que pareix resultar clar és que els ciutadans i ciutadanes de la nostra comunitat perceben el turisme com una activitat plena de llums i ombres.

¿Considera que el turisme és positiu per a la nostra comunitat?

OPINIONS POSITIVES vs. NEGATIVES

Una vegada conegut l'estat d'opinió genèric dels ciutadans de cada una de les illes respecte a l'activitat turística (taula n°1), en aquesta pàgina reflectim unes opinions més acurades i precises de quins són els indicadors positius i negatius que expliquen les anteriors opinions.

OPINIONS POSITIVES

TAULA N° 2	Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
Es la base del nostre benestar	62.3	62.4	55.0	69.5	62.3
Ha generat llocs de feina	57.5	61.9	49.1	61.9	58.1
Ens ha obert a altres modes de viure	24.0	25.0	23.0	32.0	16.0

Font: Baròmetres Gadeso. Novembre 2006

Pel conjunt de les **Balears**, queda patent que el turisme ha estat el factor bàsic del nostre benestar actual i un element fonamental en la creació de llocs de feina. De fet, aquesta percepció positiva ha millorat respecte el 2005.

A **Mallorca**, tal i com es pot comprovar a la taula n° 2, respectivament un 62,4% i un 61,9% consideren que el turisme és la base del nostre benestar i que genera llocs de treball. Aquests percentatges han augmentat des de l'any passat 4 i 3 punts respectivament.

A **Eivissa** és on més es destaquen els beneficis de l'activitat turística en referència al benestar (69,5%) i a la creació de llocs de feina (60,9%).

A **Formentera**, els índexs són molt similars a la mitjana del conjunt de les Balears, mentre a **Menorca** un 55%

considera que l'activitat turística és la base del benestar però no arriben al 50% (49,1%) els que consideren que el turisme genera llocs de feina.

Totes aquestes dades, que en el seu conjunt són positives en referència al benestar econòmic i a la creació de llocs de treball, mereixen uns determinats matissos.

L'opinió de la ciutadania, i també del sector turístic, depèn excessivament de la bondat o no de la temporada turística. Segons aquesta hagi estat millor o pitjor, l'opinió envers el turisme varia significativament. Al mateix temps, com s'ha comprovat en altres investigacions, i sense negar la creació de llocs de feina per l'activitat turística, aquesta es troba excessivament condicionada per l'estacionalitat que pot conduir a sistemes de contractació de caràcter excessivament temporal.

OPINIONS NEGATIVES

TAULA N° 3	Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
Excessiva ocupació del territori	65.5	69.2	70.3	54.0	65.0
Estam perdent la nostra identitat	55.0	51.2	65.0	48.5	55.3
"És pa per avui i fam per demà"	42.5	45.5	57.0	23.1	44.4

Font: Baròmetres Gadeso. Novembre 2006

Queda patent una preocupació en augment per la consideració de que l'activitat turística tal i com es practica avui i aquí tendeix a una excessiva ocupació del nostre territori amb repercussions negatives damunt la natura i el medi ambient. De fet, aquesta percepció ha augmentat dos punts respecte a l'any anterior, fins situar-se en el 65,5% de la ciutadania de les Illes Balears.

A **Menorca** és on es manifesta de manera més rellevant aquesta preocupació, fins arribar a un 70,3%. Així mateix, un 65% dels menorquins considera que el turisme en els seus actuals plantejament, provoca una certa pèrdua d'identitat, i un 57% creu que és "pa per avui i fam per demà". Aquestes dades no tenen perquè tenir com a conseqüència que els menorquins rebutjin l'activitat turística en general. El que els preocupa és que l'actual model

tendeix a "ocupar" de manera desordenada excessiu territori.

A **Mallorca**, un 69,2% considera que l'activitat turística avui i aquí tendeix a una ocupació excessiva i desordenada del territori, afectant de manera important al nostre patrimoni natural i mediambiental. Encara que no arribi a la meitat de la població, un 45% es manifesta preocupat pel futur de la nostra activitat turística. Per això ho reflecteixen amb l'afirmació "pa per avui i fam per demà".

A **Eivissa** és on es manifesta un índex menor de preocupació pel seu territori i els seus valors naturals i mediambientals, encara que ambdós superin el 50%.

A **Formentera** és on s'observa una inquietud major per la pèrdua de la identitat i modus de viure (55,3%).

PROPOSTES CIUTADANES

Els ciutadans de totes les illes donen màxima importància a les mesures de reducció de l'estacionalitat. En segon lloc, a les mesures encaminades a preservar el territori, i, en tercer lloc, a emprendre accions per millorar els equipaments i els serveis turístics.

ESTACIONALITAT

TAULA N° 4

Mesures	Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
Allargar la temporada	77.1	77.5	75.0	79.9	76.0
Menys turistes a l'estiu	68.5	67.5	73.5	64.5	68.5

Font: Baròmetres Gadeso. Novembre 2006

La preocupació per l'excessiva temporalitat ha augmentat dos punts al conjunt de Balears fins situar-se en el 77,1%. Aquesta inquietud es manifesta de manera parellada a totes les illes. El fet de que un 68,5% consideri que durant l'estiu hi ha excessiu número de turistes no es pot interpretar

com un rebuig als turistes sinó a una certa percepció de saturació als mesos de màxima ocupació a determinades infraestructures, equipaments i zones com poden ser algunes platges. En definitiva es tracta de concretar una millor distribució temporal dels nostres visitants.

TERRITORI

TAULA N° 5

Mesures	Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
Preservar natura i medi ambient	67.1	68.5	69.4	64.5	66.0
Preservar medi rural impedit-hi l'ús turístic	65.3	72.3	70.0	59.0	60.0
No continuar ocupant tant de territori (autopistes...)	62.2	67.2	68.6	55.0	58.0

Font: Baròmetres Gadeso. Novembre 2006

Les mesures que es proposen en referència al territori són correlatives a les opinions negatives reflectides a la taula n° 3.

De fet, aquesta necessitat i urgència de preservar el territori neix no només pel valor de la natura i el medi ambient en sí mateix sinó també perquè aquests factors són bàsics per a que la nostra activitat turística sigui sostinguda i sostenible a mitjan termini.

Crida l'atenció que aquesta necessitat de preservar el territori no només en els valors naturals i mediambientals sinó també en la urgència de preservar el medi rural, impedit o controlant el seu ús turístic.

Pel mateix, pareix observar-se la necessitat d'una ordenació territorial que impossibiliti la urbanització extensiva i sense cap tipus de control.

SERVEIS

TAULA N° 6

Mesures	Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
Millorar i diversificar l'oferta complementària	67.3	71.4	67.8	66.0	64.0
Eliminació de les places hoteleres obsoletes	60.4	62.1	60.0	61.2	58.3
Promoure nous productes	46.3	54.1	43.0	47.0	41.1

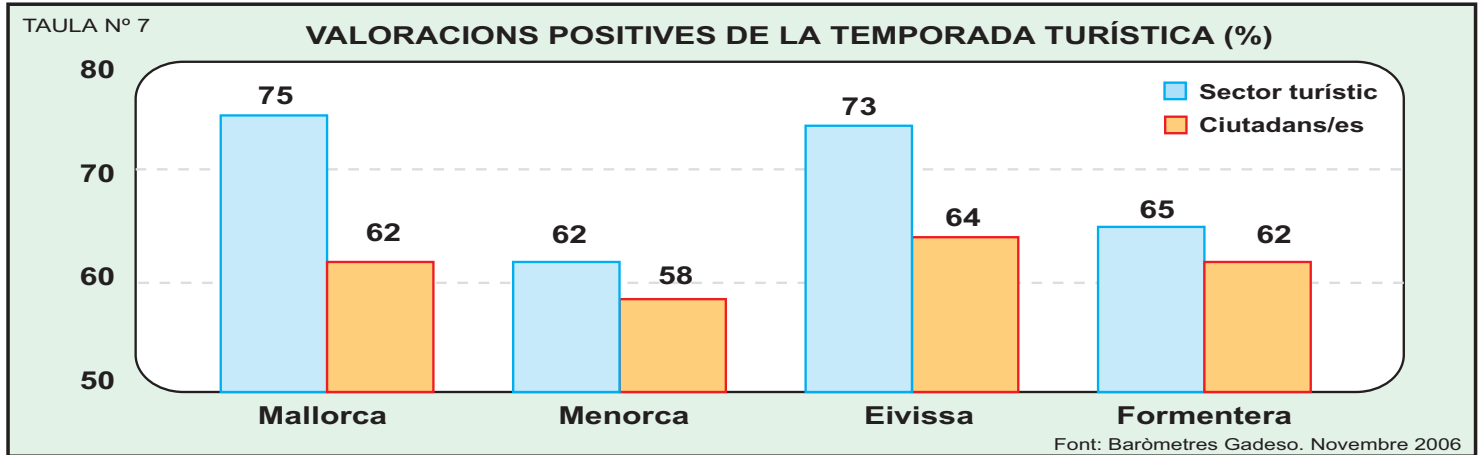
Font: Baròmetres Gadeso. Novembre 2006

No només els responsables i professionals del sector turístic consideren que hi ha que millorar l'oferta complementària, eliminar places obsoletes, etc. També els ciutadans i ciutadanes, que no necessàriament tenen una activitat laboral o professional lligada al turisme,

consideren que molta de la denominada oferta complementària és molt millorable. Per això es manifesten a favor de la promoció de nous productes. Quan es refereixen a eliminar places hoteleres obsoletes, no significa que acceptin el seu canvi d'ús sense ordre ni concert.

BAIXA VALORACIÓ SOCIAL

En aquest número de Quaderns Gadeso, incloem com a novetat (que tindrà continuació) la valoració que fan els ciutadans i ciutadanes de dos paràmetres: la valoració de la temporada turística comparada amb l'opinió del sector turístic pròpiament dit, i la valoració "social" que tenim envers l'activitat turística en general i a la seva dedicació professional.

Com es pot comprovar a la taula superior la valoració dels ciutadans i ciutadanes de totes les illes en referència a la temporada turística, encara que sigui positiva, és sensiblement inferior a l'opinió del sector turístic.

Aquesta dada és molt significativa perquè permet suposar

que els ciutadans i ciutadanes no perceben que existeixi una repercussió social de l'activitat turística. Es considera que els autèntics beneficiats són els agents turístics.

A cada una de les illes aquesta constatació es comuna, encara que amb intensitats diverses.

TAULA N° 8
VALORACIÓ SOCIAL

	Valoració S/10	Horaris excessius	Sous baixos	Activitat estacional	Escassa valoració professional
Mallorca	3.5	30%	26%	24%	20%
Menorca	3.0	24%	26%	29%	21%
Eivissa	5.0	30%	27%	25%	18%
Formentera	4.0	28%	22%	32%	18%

Font: Baròmetres Gadeso. Novembre 2006

Queda patent que la valoració "social" del turisme per part del conjunt de la ciutadania no és positiva, especialment a Mallorca i a Menorca. Una vegada més, aquesta constatació no té perquè significar que hi hagi una actitud en contra del turisme sinó en contra de la manera en que avui i aquí es practica.

Crida l'atenció que l'índex més negatiu es manifesti entre

els professionals amb major qualificació. Com a contrapartida, els joves que abandonen els estudis veuen com una oportunitat (?) trobar treballs fàcils en el sector serveis, especialment al turisme.

Mereixen una lectura atenta els distints factors per la baixa valoració social: horaris excessius, sous baixos, activitat estacional i escassa valoració professional.